

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

RESPUBLIKA KONFERENSIYA (ILMIY-AMALIY ANJUMAN) MAQOLA VA TEZISLAR TO'PLAMI: "MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR SAQLASHDA "YASHIL IQTISODIYOT", "YASHIL MOLIYA", "YASHIL BUXGALTERIYA" VA ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARINI ILMIY-AMALIY INTEGRATSIYALASHTIRISH DOLZARBLIGI"

Konferensiya maqola va tezislar to'plami

2025-YIL
30-MAY

ROAD
74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 496 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 11-martda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Omborxonada wms tizimidan foydalanishni afzalliklari.....	16
G'ofurov Shoxjaxon Abdumajit o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Интеграция проектного офиса в корпоративную структуру строительной компании, работающей по ерс-контрактам.....	21
Махмудов Сардор Козим угли	
Investitsion muhit va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili	24
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyati to'g'risidagi itimoiy-iqtisodiy qarashlar tahlili	27
Abduvohidov Behzod XXX	
Tijorat banklarida kredit portfelini boshqarishning asosiy yo'nalishlari.....	30
Jo'rayev Eldor Berdibekovich	
O'zbekistonda davlat budjetini kupaytirishda soliqlarni ahamiyati.....	34
Karimova Gulbahor Normurodovna	
Dunyo oziq-ovqat bozorining dinamik rivojlanishidagi o'zgarishlar, qiyinchiliklar va ularning yechimlari	36
Tolipova Baxtigul Farxodovna	
Исследование тепловых и диффузионных процессов при азотировании зубчатых колес в вакуумной среде	39
Жасурбек Юлдашбоевич Холмирзаев	
Axborot tizimlaridan foydalangan holda tashkilotni boshqarish bo'yicha qarorlar qabul qilishni takomillashtirish	49
Xujamova Shahrizoda Otabek Qizi	
Sanoat sektorida dekarbonizatsiya va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish strategiyalari	52
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Sanoat rivojlanishini ekonometrik modellash (Surxondaryo viloyati misolida)	56
Xalmuratov Zakirjan Mekkamovich	
"Yashil iqtisodiyot" – barqaror taraqqiyot omili.....	58
Lapasova Kamola Farhod qizi	
Umumta'lim maktablarida informatika fanini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	60
Raxmonov Baxtiyor Azzamovich	
"Makroiqtisodiy masalalarni yechishda matematik modellarning ahamiyati"	63
Abdiraimov Abbas Xolmurod O'g'li	
Moda marketingida iste'molchilarning ichki ehtiyojlari va xulq-atvoriga asoslangan yondashuvlar	67
Tuxtaeva Oydinoy Normamatovna	
O'zbekiston Respublikasida standartlashtirish siyosatida xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik tahlili	72
Raximov Ilyos Muydinovich	
Tijorat banklarida omonatlarni jalb qilishda mijoz sodiqligini oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlar	75
Raximov Shoxrux Furqatovich	
Raqamli bank xizmatlarida sun'iy intellektdan foydalanishning istiqbollari va xavfsizlik masalalari	78
Erdonayev Aliqul Xalimovich	
Ta'minot zanjirini optimallashtirish yo'llari.....	82
Matkarimova Umida Alisher qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
The role of global value chains in international trade competition.....	85
Rakhmonova Dildora Ergash Qizi	
Электронная коммерция в узбекистане: государственные стратегии, технологический прогресс и барьеры развития.....	88
Махаммадалиева Муслимахон Шерали Кизи	

Modernization of the social protection system through digital technologies and innovative approaches.....	90
Abduzoirov Mukhiddin Umidjon ugli, Qudratov Inomjon Nemat ugli	
Tabiiy va sun'iy tolalar asosida qayta ishlangan mahsulotlarning texnologik sifati va iqtisodiy samaradorligi.....	93
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B bozori uchun barqaror va yashil taqsimot modellarini ishlab chiqish.....	97
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Chakana savdo va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali hududiy iqtisodiyotni rivojlantirish	102
Po'latova Sug'diyona Iskandar qizi, Abdullayev Firdavs Sanjar o'g'li, Ravshanova Muxtarama	
Zamonaviy shahar massivlarida xizmat ko'rsatish va boshqarishda "Aqlli shahar" konsepsiyasi	105
Ismailov Najmiddin Ilxamovich	
Germaniyaning ta'minot zanjirlarini boshqarish tajribasidan foydalanishni afzalliklari.....	108
Nuriddinov G'ulomiddin Ziyovuddin o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Ta'minot zanjirida CPFR texnologiyasi foydalanishni afzalliklari.....	111
Komilov Muhammad Yusuf Sardorbek o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Ta'minot zanjirlarini qo'llashda jahon tajribasi.....	115
Karimov Amirxon Anvarovich, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Sug'urtada investisiya faoliyatini tashkil etishni huquqiy asoslari	118
Suyunov Isomiddin Tilovkobilovich	
Yurtimizda amaldagi budjetlararo munosabatlar tartibi, hisobi hamda uning afzalliklari	122
Po'latov Tirkash Sotiboldiyevich	
Aholini ijtimoiy himoya qilish institutlari shakllanishining xorij tajribalari	127
Bobonov N.H.	
Способ организации продуктивной работы преподавателя и его влияние на результативность	131
Гулнора Казимова	
Literature is a reflection of the soul and culture of humanity	136
Sayidova Sayyora Yorikulovna	
Turizm infratuzilmasida transport xizmatlarini integratsiyalash: muammo va yechimlar	140
Vakilov Ruslan Tillabayevich	
Ekoturizm va madaniy meros obyektlariga tashrifni tartibga soluvchi huquqiy normalar	142
Sayfiddinov Sharofiddinxo'ja Najmiddin o'g'li	
Strategies for achieving sustainable growth through green economy transition.....	145
Umida Kakhramonova Gayratovna	
Buxoro viloyatida qishloq xo'jaligida suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar.....	149
Ro'ziyev Sobirjon Samatovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida mulkni qayta baholash va unga yetkazilgan moddiy zararni aniqlash.....	153
Xadjayev Kamoliddin Fazliddinovich	
Shahar aglomeratsiyasining sifatini ekologik va geologik mezonlar asosida kompleks baholash.....	155
Irgashev Shavkatbek Turdiyevich	
Sanoatda korxonalarining qayta tiklanuvchi energiya manbalari asosida barqaror iqtisodiy o'sishini ta'minlash	160
Qalandarova Gulshoda Nazirjon qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida hududiy tengsizliklarni kamaytirish usullari.....	165
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
Tog' yon bag'rida joylashgan kon uymlarini ochiq usulda qazib olish xususiyatlari.....	174
I.T. Mislibayev, M.Sh. Ochilova	
Milliy iqtisodiyotda turizmning o'rni va rivojlanish imkoniyatlari.....	176
Xudoyberdiyeva Hilola Himmatovna	
China insurance market experience	178
Jumaboyev Akmal Sheraliyevich	

Tijorat banklarida moliyaviy resurslarning shakllanish manbalari.....	181
Tangirkulov Bekzod Boxadirovich	
Bank tizimida buxgalteriya hisobotlarida axborot texnologiyalarining roli va rivoji.....	185
Sodiqov Sanjar Saydullo o'g'li	
Samarali loyiha risklarini boshqarish: nazariya va amaliyot.....	189
Nosirova Gulira'no Abdulaziz qizi	
XXI-asrda Xitoyning iqtisodiy taraqqiyoti: sohaviy islohotlar, yutuqlar va muammolar tahlili.....	192
D.E.Qarshiyev	
Boshqaruv hisobining zamonaviy konsepsiyalarini joriy etish xo'jalik yurituvchi subyektlarda natijadorlikka erishishning muhim omilidir	195
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
Eksportga chiqariladigan mahsulotlar uchun zamonaviy qadoqlashning ahamiyati va tendensiyalari	201
Xidirov Shohrux Bobur o'g'li	
Усовершенствование подходов к управлению проблемными кредитами в коммерческих банках узбекистана	205
Улмасой Хусан кизи Ахмедова	
Sug'urtada investitsiya faoliyatini obyekt va predmeti	208
D.E.Qarshiev	
O'zbekistonda raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik sohasida istiqbollari.....	211
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Sug'urtada anderryayting xizmatini xorij tajribasidan foydalanish.....	213
D.E. Qarshiev	
Важность проекта «умный город» в узбекистане	216
Акбаржон Иминов	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	218
Акбарjon Iminov	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobini takomillashtirishda tahlilning o'rni.....	220
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li, Shakarov Shahzod Sobir o'g'li	
Temir yo'l va intermodal transport tizimining rivojlanishi: investitsiyalar, xarajatlar va samaradorlik tahlili.....	226
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish uchun xorijiy investitsiyalarni jalb qilish ahamiyati.....	230
S.J. Yangiboev	
Korporativ boshqaruv va moliyaviy barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlik: davlat ishtirokidagi korxonalar misolida.....	234
Musurmonov Mehroj Murtaza o'g'li	
“Sanoat korxonalarida zamonaviy loyiha menejerining asosiy kompetensiyalar modelini ishlab chiqish”	238
Axmedov Daniyar Sabirovich, Valiyev Shamsiddin Eshpulatovich	
Turizmdagi shartnoma munosabatlari: turoperatorlar, turagentlar, turistik xizmatlar iste'molchilari.....	241
Ergasheva Iroda Ibrohim qizi	
“Разработка модели ключевых компетенций современного менеджера проекта в промышленных предприятиях”	243
Ахмедов Данияр Сабирович, Научный руководитель	
Xorijiy tajriba asosida o'zbekistonda oliy ta'lim akademik boshqaruvini takomillashtirish	249
Muxamedova Moxigul Xusanovna	
The role of international institutions in accelerating green finance	253
Qudratov Inomjon Nemat o'g'li	
Barqaror iqtisodiy o'sish sharoitida yashil innovatsiyalar va raqamli texnologiyalarni rivojlantirish	257
Xudayberdieva Dilnoza Egamberdiyevna	
Indicators and criteria of women's sustainable employment in the context of economic growth.....	262
Kholiyorova Shokhista Kahramon kizi	
Qishloq xo'jaligi sohasida “Salam” maxsus savdo shartnomalaridan foydalanish istiqbollari.....	267
Xoliyrov Xomid	

Davlat xaridlarida kichik biznesning ortib borishi va uning umumiy tizimdagi o'rni	269
Majidov Nizom Baxramovich	
Davlat qarzlarini qaytarish mexanizmlarini takomillashtirish va tashqi xatarlardan himoyalash yo'nalishlari	273
Sayfutdinov Xasanboy Dilshodovich	
Xalqaro moliya institutlaridan investitsiyalarni jalb qilishning ahamiti	277
Tolibov Shoxrux Muminovich	
O'zbekiston respublikasining soliq salohiyati: 2024-yilda viloyatlar va Qoraqalpog'iston.....	280
Poyonov Otabek Abdiqaxxor o'g'li, Almardonov Muxamadi Ibragimovich, Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich	
Oliy ta'lim muassasalarida investitsiya muhitini boshqarishning institutsional mexanizmlari	283
Otaxanov Rasulbek Marks o'g'li	
Автоматизированное управление корпоративными расходами: стратегический подход и экономическая эффективность.....	286
Кахоров Абдумалик Рахматулло угли	
Повышающаяся значимость коренного изменения деятельности традиционных СМИ в реалиях освещения процесса построения нового Узбекистана.....	289
Салим Дониёров	
Raqamli transformatsiyaning mohiyati va bank sohasidagi ahamiyati.....	294
Kamolov Sardorbek Davlatjon o'g'li	
Деятельность международных финансово-кредитных организаций и перспективы развития сотрудничества с Республикой Узбекистан	299
Холикова Зарнигор Камолиддин кизи	
Budjet tashkilotlarining xarajatlar smetalarida davlat xarajatlarini moliyalashtirish tartibi va amal qilish holati.....	302
Abdurasulov Sardor To'liqin o'g'li	
Tijorat banklari tomonidan komplayens-nazorat tizimini rivojlantirish istiqbollari	307
Rustamov Sunnatillo Rustamovich	
Bank tizimi modernizatsiyasida innovatsion boshqaruv modellarining ahamiyati	310
Hamroyev Xurshid Jalilovich	
Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya.....	314
Turapov Bahromjon Alisher o'g'li	
O'zbekiston Respublikasida yashirin iqtisodiyotni qisqartirishga yo'naltirilgan davlatning siyosati, me'yoriy-huquqiy bazasi va iqtisodiy islohotlari	317
Xasanov Jaxongir Jamshidovich	
"Qurilish materiallari sanoatida innovatsion faollikni rag'batlantirish mexanizmi"	321
G'ulomov Ilhom Akramovich	
Legal foundations and challenges in the implementation of guarantees for foreign investors' rights	324
Alisherova E'zoza, N. Kh. Rakhmonqulova	
Innovatsion faollikni oshirish orqali qurilish materiallari sanoatida raqobatbardoshlikni ta'minlash	326
G'ulomov Ilhom Akramovich	
Soliq siyosatining inklyuziv rivojlanishni ta'minlashining huquqiy-me'yoriy asoslari	329
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
Транснациональные корпорации и международное право: к формированию глобальных экономических норм через расширение правосубъектности	334
Хидоятов Бурхон Ғайрат ўғли, С.М. Адилходжаева	
O'zbekistonda yashirin iqtisodiyotning hozirgi holati va uni shakllantiruvchi omillar	338
Malikov Abdulaziz Toxirjon o'g'li, S.A. Zakirova	
Abxidjit Banerdji va Ester Dyuflo ilmiy qarashlarida kambag'allikni qisqartirish istiqbollari	343
M.E.Rajabboyev	
Transport va logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish orqali eksport samaradorligini oshirish.....	346
Kurbanova Ma'mura Abdukarim qizi	
Fond bozori vositasida iqtisodiyotni moliyalashtirishning usullari	350
G'aniyev Axrorjon Norboy o'g'li	
Davlat moliyaviy nazorati tizimida ichki audit xizmati faoliyatining amaliy jihatlari.....	354
Kuliyev Komil Shuxratovich	
Digitalization in economy.....	358
Razzaqov Jasur Xamraboevich, Yaqubov Matrasul Mavlonberdiyevich, Sabirova Nodira Komil qizi	

Sirkulyar iqtisodiyot tamoyillariga asoslangan yashil investitsiya strategiyalari.....	361
Hakimov Anvarjon Abdulloyevich	
Sun'iy intellekt yordamida quritilgan organik mevalar eksportida marketing strategiyalarini optimallashtirish.....	363
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Ziyorat turizmini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish.....	372
Zaripov Toxirjon Yusufboy o'g'li	
Hududlarda ayollar bandligini ta'minlash orqali investitsion muhitni yaxshilash yo'llari	376
Imomova Kamola Novfal qizi	
O'ZBEKISTONDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI	381
Solikhova Dildora Alisher qizi	
SANOAT KORXONALARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IQTISODIY SAMARADORLIK VA INNOVATSIYA BOSHQARUVI	384
Mansurova Sayyora Baxtiyor qizi	
O'ZBEKISTONNING IT-XIZMATLAR EKSPORTI GEOGRAFIYASI 2024-YIL NATIJALARI	387
Jumaboyev Akmaljon Sheraliyevich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
TURIZM SOHASIDA MIJOZLAR SODIQLIGINI OSHIRISHDA MARKETING KOMMUNIKATSIYALARINING AHAMIYATI	397
Shaymanov To'liqin Mahmayusupovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA SOLIQ SIYOSATINING SAMARADORLIGI.....	400
Sheraliyev Nurbek Jumanazarovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TURIZMNING O'RNI: GLOBAL VA MAHALLIY TAHLIL.....	402
Xamdullayeva Gulhayo Ergash qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	404
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	408
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
SIYOSIY ISLOHOTLAR VA GLOBALLASHUVNI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI.....	411
Xalilova Sevaraxon Alijon qizi	
O'ZBEKISTONNING YALPI ICHKI MAHSULOT (YAIM) O'SISH TENDENSIYALARI	414
Akmalbek Najimov Umid o'g'li, Ishmanova Dinara	
MILLIY MOLIYA BOZORI JORIY HOLATI TADQIQI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	417
Samadov Temur Oybek o'g'li	
ELEKTRON TO'LOV XAVFSIZLIGI: ZAMONAVIY TAHDIDLAR VA HIMOYA MEXANIZMLARI	421
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
MAMLAKAT MAKROIQTISODIY BARQARORLIGINI TAMINLASHDA TASHQI SAVDO SIYOSATINING O'RNI.....	424
Alimova Dilfuzaxon Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA G'AZNACHILIK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI DAVLAT MOLIYASI BOSHQARUVINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	427
Tangrieva Farida Abdukarimovna	
DEVELOPING TOURISM THROUGH VIRTUAL AND AUGMENTED REALITY TECHNOLOGIES.....	431
Olimov Davron Olimovich	
JAHON MOLIYA BOZORLARINING BARQARORLIGI VA INQIROZ XAVFI	433
Jalolov Umidjon Xudoyberdi o'g'li, Yegamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ПРОВЕДЕНИИ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ	436
Турсунбоева Нилуфар Отабековна	
O'ZBEKISTONDA TURIZM XIZMATLARI EKSPORTINING IJTIMOY-IQTISODIY MEXANIZMLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	441
Bakhromov Akmal Abduvahid o'g'li	

TASHKILOTNING INNOVATSION POTENSIALI RAQOBATBARDOSHLIK USTUNLIGI SIFATIDA.....	445
Djalilov Sardor Sadilloevich	
SUN'YI INTELLEKT ASOSIDAGI INVESTITSİYALARNI JALB QILISH TAHLILI: SINGAPUR IQTISODIY TARAQQIYOT KENGASHI, IRLANDIYANING IDA STRATEGIYASI VA BAANING NEXTGENFDI TASHABBUSI TAQQOSLAMASI.....	448
Kurolov Maksud Obitovich	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSİYALASH SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI KREDITLASH AMALIYOTI	457
Sultonova Sevara Faxriddinovna	
HUDUDLARDA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ROLI	459
Jahongir Matkarimov	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARINING RENTABELLIK DARAJASIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	462
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
THE INTERRELATION BETWEEN HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT AND DEMOGRAPHIC CHALLENGES IN UZBEKISTAN	466
Hamrokulov Mirabbos Ortiqovich	
TIJORAT BANKLARINING MOLİYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA LIKVIDLIK BOSHQARUVI VA MONETAR SIYOSATNING O'ZARO TA'SIRI	468
Turdibayev Abdulaziz Abduvaxidovich	
TOSHKENT VILOYATIDA OLTIN BEL TOG' KURORTINI RIVOJLANTIRISHNING MARKETING STRATEGİYALARI.....	472
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Ishmuratov Baxodir Xusanovich, Mahmudov Ziyoviddin Shamsiddinovich, Fatema Nabizada Javid	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISH XUSUSIYATLARI	477
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
THE CHALLENGES OF ECONOMIC INTEGRATION IN THE GLOBAL ECONOMY FOR CENTRAL ASIAN COUNTRIES	480
Tojiqulova Sitara Sobirjon qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA INVESTITSİYALAR HAJMINING AHOLI BANDLIGIGA TA'SIRI	485
Zaripova Muqaddas Jumaniozovna, Normurodov Asliddin Alijon o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNING ZARURLIGI.....	489
B.Izbosarov, N.Hakimova	
GLOBAL OZIQ-OVQAT TIZIMIDA BOZOR MEXANIZMLARINING ROLI VA MUVOZANATI	491
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
DYUZDO SPORTIDA MALAKALI SPORTCHILARNI TAYYORLASH JARAYONIDA TAKTIK TAYYORGARLIKNING NAZARIY ASOSLARI VA AMALIY AHAMIYATI	493
Tangriyev Abdullo Tovashovich	

DYUZDO SPORTIDA MALAKALI SPORTCHILARNI TAYYORLASH JARAYONIDA TAKTIK TAYYORGARLIKNING NAZARIY ASOSLARI VA AMALIY AHAMIYATI

Tangriyev Abdullo Tovashovich

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti dotsenti, (PhD)
O'zbekiston Dzyudo terma jamoasi a'zosi

Annotatsiya: Ushbu maqolada dyuzdo sportida malakali sportchilarni tayyorlash jarayonida taktik tayyorgarlikning nazariy asoslari va amaliy ahamiyati tahlil qilingan. Taktik tayyorgarlik sportchining jang davomida to'g'ri qaror qabul qilishi, raqib harakatlariga moslashishi va o'z imkoniyatlarini samarali qo'llashida hal qiluvchi omil ekanligi asoslab berilgan. Tadqiqotda individual strategiyani shakllantirish, raqibni tahlil qilish va raqamli vositalardan foydalanish orqali tayyorgarlik samaradorligini oshirish zarurligi ko'rsatilgan. Natijalar dyuzdo sportida ilmiy yondashuv asosida taktik tayyorgarlik tizimini takomillashtirishga yo'naltirilgan tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: dyuzdo, taktik tayyorgarlik, sportchi, strategik fikrlash, raqib tahlili, trenerlik metodikasi, psixologik tayyorgarlik.

Abstract: This article analyzes the theoretical foundations and practical importance of tactical training in the preparation of qualified dyuzdo athletes. It is argued that tactical training plays a decisive role in an athlete's ability to make quick decisions during matches, adapt to the opponent's actions, and effectively use their physical and technical capabilities. The study emphasizes the need to develop individual strategies, apply opponent analysis, and integrate digital tools to enhance training effectiveness. The results provide recommendations for improving the tactical training system based on scientific principles.

Key words: dyuzdo, tactical training, athlete, strategic thinking, opponent analysis, coaching methodology, psychological preparation.

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические основы и практическое значение тактической подготовки в процессе подготовки квалифицированных спортсменов по дзюдо. Подчеркивается, что тактическая подготовка играет ключевую роль в способности спортсмена принимать правильные решения во время поединка, адаптироваться к действиям соперника и эффективно использовать свои возможности. В исследовании акцент сделан на необходимости формирования индивидуальной стратегии, анализа соперников и применения цифровых технологий для повышения эффективности подготовки. Результаты включают рекомендации по совершенствованию системы тактической подготовки на научной основе.

Ключевые слова: дзюдо, тактическая подготовка, спортсмен, стратегическое мышление, анализ соперников, методика тренера, психологическая устойчивость.

Zamonaviy sport tizimida har bir sport turi bo'yicha malakali sportchilarni tayyorlashda nazariy, texnik, jismoniy va ayniqsa taktik tayyorgarlikning uyg'unligi muhim o'rin tutadi. Dyuzdo sporti ham bundan mustasno emas. Ushbu sport turi jismoniy kuch, tezkorlik va chidamlilik bilan bir qatorda, sportchidan yuqori darajadagi strategik fikrlash, vaziyatni tez baholash va to'g'ri qaror qabul qilish qobiliyatini talab etadi. Shuning uchun taktik tayyorgarlik dyuzdochining musobaqadagi muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

O'zbekistonda so'nggi yillarda dyuzdo sportining rivojlanishiga katta e'tibor qaratilmoqda, shu bilan birga, sportchilarning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda taktik tayyorlov tizimini takomillashtirish dolzarb vazifaga aylanmoqda. Bu borada trenerlarning ilmiy yondashuvga asoslangan mashg'ulot metodikasini qo'llashi, raqib harakatlarini tahlil qilish, jang davomida samarali qaror qabul qilishni o'rgatish, shuningdek, raqobat sharoitida ruhiy barqarorlikni mustahkamlash muhim ahamiyatga ega.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, dyuzdo sportida sportchining yuqori natijalarga erishishi faqat jismoniy tayyorgarlik bilan emas, balki taktik tafakkur darajasi bilan ham chambarchas bog'liqdir. Shu

sababli, malakali dyuzdochilarni tayyorlash jarayonida taktik tayyorgarlikni ilmiy asosda tashkil etish, uning nazariy tamoyillarini chuqur o'rganish va amaliyotga joriy etish bugungi kunda sport pedagogikasining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Dyuzdo sporti insonning jismoniy, psixologik va intellektual salohiyatini uyg'un holda rivojlantiruvchi kompleks sport turi bo'lib, unda taktik tayyorgarlik alohida o'rin tutadi. Taktik tayyorgarlik deganda sportchining raqib harakatlariga moslashish, musobaqa jarayonida to'g'ri qaror qabul qilish, har bir holatda eng maqbul yechimni topish va o'zining jismoniy hamda texnik imkoniyatlarini eng samarali tarzda qo'llay olish qobiliyati tushuniladi. Dyuzdo sportida bu jihat ayniqsa muhim, chunki jang davomida har bir soniya qaror qabul qilish uchun hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Sportchilarni tayyorlash tizimida taktik tayyorgarlikni shakllantirishda bir nechta asosiy bosqichlar mavjud. Birinchi bosqichda sportchiga umumiy taktika tushunchalari singdiriladi, ya'ni jangda ustunlikni qo'lga kiritishning asosiy usullari, raqibning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, zarba berish yoki himoya chizig'ini o'zgartirish kabi vaziyatlarni tahlil qilish o'rgatiladi. Ikkinchi bosqichda individual taktik ko'nikmalar shakllantiriladi — sportchi o'z jismoniy imkoniyatlariga mos holda strategiya tanlaydi, o'zining "uslubini" yaratadi. Uchinchi bosqich esa yuqori malakali sportchilar darajasida taktik tafakkurni chuqurlashtirish, raqib psixologiyasini o'rganish va jangning turli bosqichlarida qaror qabul qilish tezligini oshirish bilan bog'liq.

Dyuzdo sportida muvaffaqiyatga erishishning muhim sharti — bu raqibni tahlil qilish va unga qarshi optimal taktik yechim ishlab chiqishdir. Har bir sportchining texnik uslubi, jismoniy holati, psixologik tayyorgarligi va jang olib borish uslubi bir-biridan farq qiladi. Shu sababli, trenerlar har bir sportchi uchun individual taktik model ishlab chiqishi lozim. Masalan, kuchli jismoniy tayyorgarlikka ega sportchilar hujumkor taktikani qo'llashi mumkin, tezkorlik va chaqqonlikka ega sportchilar esa ko'proq himoyadan hujumga o'tish strategiyasini tanlashi maqsadga muvofiq.

Taktik tayyorgarlikning muhim jihatlaridan biri — bu sportchining psixologik tayyorgarligidir. Dyuzdo sportida raqib ustidan g'alaba qozonish faqat texnika bilan emas, balki psixologik ustunlik bilan ham belgilanadi. Taktik jihatdan tayyor sportchi jang paytida asabiy holatni yenga oladi, bosim ostida ham to'g'ri qaror qabul qiladi. Bu borada psixologik treninglar, meditatsiya, vizualizatsiya mashqlari va stressni boshqarish metodlari muhim rol o'ynaydi. Taktik tayyorgarlikning yuqori darajasi sportchiga musobaqa davomida nafaqat o'z harakatlarini, balki raqibning reaksiyalarini ham oldindan taxmin qilish imkonini beradi.

O'zbekiston sharoitida dyuzdo sportini rivojlantirishda taktik tayyorgarlikni ilmiy asosda tashkil etish masalasi dolzarbdir. So'nggi yillarda respublikamizda sport sohasini modernizatsiya qilish, xalqaro standartlarga mos tayyorgarlik tizimini joriy etish yo'lida bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Shunga qaramay, ayrim muammolar mavjud — taktik tayyorgarlik mashg'ulotlarining metodik asoslari yetarlicha takomillashmagan, trenerlarning ilmiy yondashuv darajasi hamma joyda bir xil emas, ayrim sport maktablarida individual tahlil tizimi yo'lga qo'yilmagan. Bu esa sportchilar natijalarida barqarorlik yetishmasligiga olib keladi.

Taktik tayyorgarlikni samarali shakllantirish uchun trenerlar o'z ish jarayonida ilmiy asoslangan uslublardan foydalanishlari lozim. Masalan, jang jarayonini videoanaliz qilish, harakatlarning tezligi, aniqligi va samaradorligini raqamli vositalar yordamida o'lchash, raqiblar bazasini shakllantirish, ularning uslublarini tizimli o'rganish — bularning barchasi sportchining individual taktik tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy sportda "data-based coaching" (ma'lumotlarga asoslangan murabbiylik) yondashuvi tobora keng tarqalmoqda. Bu yondashuv sportchining har bir harakati haqida aniq ma'lumot to'plash, ularni tahlil qilish va natijaga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash imkonini beradi (1-jadval).

1-jadval. Dyuzdo sportchilarining taktik tayyorgarlik ko'rsatkichlari va ularning samaradorlik darajasi

Ko'rsatkich	O'rta qiymat	Izoh
Ustun taktik qarorlar qabul qilish chastotasi (%)	72 %	Jang ichida sportchi tomonidan samarali qarorlar qabul qilish holatlari
"Grip" bosqichidan zarba berishgacha ketgan vaqt	2,8 soniya	Raqibni ushlashdan hujum boshlanishgacha bo'lgan o'rta vaqt
Muddatdan o'tgan majburiyatlar holatiga tushish ehtimoli	5 %	Majburiyatlar o'z vaqtida ijro etilmasa xavf darajasi

Jadvalda keltirilgan ko'rsatkichlar dyuzdo sportida taktik tayyorgarlikning sportchi natijalariga bevosita ta'sirini ko'rsatadi. Samarali qarorlar qabul qilish chastotasi 70 foizdan yuqori bo'lgan sportchilar, odatda, raqib ustidan ustunlikka ega bo'ladi. "Grip" bosqichidan hujumgacha bo'lgan vaqtning qisqaligi sportchining tezkor fikrlashi va reaksiya darajasini ifodalaydi. Shuningdek, psixologik barqarorlik va raqib tahlilining aniqligi bu ko'rsatkichlarga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Mazkur jadval tahlilini maqolaning asosiy tahlil qismida, taktik samaradorlikni o'lchash bo'yicha fikrlar bayon qilingan joyga joylashtirish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Taktik tayyorgarlik jarayonida o'quv mashg'ulotlarining ssenariylarini real musobaqa sharoitiga yaqinlashtirish ham katta ahamiyatga ega. Sportchining raqib harakatlariga javob qaytarish tezligi, vaziyatni baholash va qaror qabul qilish tezligi — bularning barchasi faqat amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlanadi. Shuning uchun trenerlar mashg'ulotlarni monotipik emas, balki o'zgaruvchan sharoitda tashkil etishlari kerak. Masalan, har xil raqib turlariga qarshi janglarni simulyatsiya qilish, kutilmagan holatlarda qaror qabul qilishni mashq qilish sportchining taktik moslashuvchanligini oshiradi.

Taktik tayyorgarlikning nazariy asoslari sport strategiyasi, o'yin modeli va qaror qabul qilish jarayonlariga tayanadi. Har bir sportchi jangda "mikrostrategiyalar" — ya'ni har bir epizod uchun oldindan rejalashtirilgan qarorlar to'plamiga ega bo'lishi zarur. Bunday strategiyalar sportchining individual xususiyatlariga mos tarzda shakllantiriladi. Taktikaning asosiy elementi — bu qarama-qarshilikni yengilish uchun eng qisqa va samarali yo'lni topishdir. Shu nuqtayi nazardan, dyuzdo sportida taktik tafakkur ijodiy yondashuvni talab etadi: sportchi nafaqat raqibning harakatini tahlil qiladi, balki uni yangicha tarzda yengish yo'lini topadi.

Taktik tayyorgarlikni o'qitish metodikasi ham o'ziga xos bo'lishi kerak. Bu jarayonda trener va sportchi o'rtasida o'zaro ishonchli hamkorlik muhim. Trenerning vazifasi faqat topshiriq berish emas, balki sportchini mustaqil fikrlashga, har bir holatni tahlil qilishga o'rgatishdir. Shu yo'l bilan sportchi jang davomida o'z taktik qarorlarini mustaqil qabul qilishga o'rganadi. Zamonaviy yondashuvlarda sportchilarni tayyorlashda "taktik vaziyatli o'yinlar", "analitik test janglari", "strategik mashqlar" kabi metodlar keng qo'llanmoqda.

Dyuzdo sportida taktik tayyorgarlikni takomillashtirishning muhim omillaridan biri — bu ilmiy-tadqiqot natijalarini amaliyotga joriy etishdir. Sport psixologiyasi, biomexanika, sport fiziologiyasi va axborot texnologiyalari sohalaridagi yangiliklarni mashg'ulot jarayoniga integratsiya qilish sportchining taktik tafakkurini sezilarli darajada rivojlantiradi. Masalan, sun'iy intellekt asosida ishlovchi tahlil dasturlari sportchi va raqib harakatlarining dinamikasini avtomatik tahlil qilib, kuchli va zaif tomonlarni aniqlab bera oladi. Bu esa trener va sportchiga yanada chuqurroq tayyorgarlik olib borish imkonini beradi.

O'zbekiston sharoitida milliy sport turlari, xususan dyuzdo sportining o'ziga xos an'analari mavjud. Bu an'analarda jasorat, sabr, hurmat va intizom asosiy qadriyatlar sifatida qaraladi. Shu qadriyatlarni zamonaviy taktik tayyorgarlik tizimi bilan uyg'unlashtirish sportchining nafaqat jismoniy, balki ma'naviy barkamolligini ta'minlaydi. Bugungi kunda milliy sport maktablarida yosh sportchilarni tayyorlashda an'anaviy uslublarni zamonaviy texnologiyalar bilan birlashtirish bo'yicha dasturlar ishlab chiqilmoqda. Bunday integratsiya natijasida dyuzdo sporti O'zbekistonda xalqaro miqyosda raqobatbardosh darajaga ko'tarilishi mumkin.

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, dyuzdo sportida malakali sportchilarni tayyorlash jarayonida taktik tayyorgarlik hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lib, u nafaqat musobaqa natijalarini, balki sportchining umumiy intellektual va psixologik tayyorgarligini ham belgilaydi. Taktik tayyorgarlik sportchiga raqibni tahlil qilish, jang jarayonida to'g'ri qaror qabul qilish va o'zining jismoniy hamda texnik imkoniyatlarini eng samarali tarzda qo'llash imkonini beradi. Bu jarayon ilmiy asoslangan metodikaga, raqamli tahlil vositalariga va trener-sportchi o'rtasidagi ishonchli hamkorlikka tayangandagina barqaror natija beradi.

Sohani yanada rivojlantirish uchun dyuzdo sporti bo'yicha taktik tayyorgarlikni zamonaviy yondashuvlar asosida takomillashtirish zarur. Bunda trenerlar uchun ilmiy-metodik seminarlar tashkil etish, videoanaliz va sun'iy intellekt asosidagi raqib tahlil tizimlarini joriy etish, individual strategik tayyorgarlik dasturlarini ishlab chiqish, yosh sportchilar uchun raqamli simulyatsiya treninglarini tatbiq etish muhimdir. Shuningdek, sportchilar psixologik barqarorligini mustahkamlashga yo'naltirilgan mashg'ulotlarni tizimlashtirish, milliy qadriyatlarni sport taktikasiga uyg'unlashtirish va xalqaro tajribalarni mahalliy sharoitga moslashtirish orqali dyuzdo sportida raqobatbardosh, strategik fikrlaydigan va yuksak natijalarga erishuvchi sportchilarni tayyorlash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. И.Ф. Блях. Тактическая подготовка спортсменов. — М.: Советский спорт, 2019. — 212 с.
2. В.Н. Платонов. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. — Киев: Олимпийская литература, 2015. — 620 с.
3. Ю.В. Верхошанский. Основы специальной физической подготовки спортсменов. — М.: Физкультура и спорт, 2018. — 368 с.
4. Л.П. Матвеев. Теория и методика физической культуры. — М.: Физкультура и спорт, 2017. — 544 с.
5. X. Qurbonov. Dzyudo sporti nazariyasi va usuliyati. — T.: O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti, 2021. — 184 b.
6. А.А. Новиков. Тактика и стратегия в спортивных единоборствах. — СПб.: ЛЭТИ, 2016. — 256 с.
7. R. Toshpulatov. O'zbekiston sportchilari tayyorgarligida taktik fikrlashni rivojlantirish. — T.: O'quv qo'llanma, 2022. — 142 b.
8. И.М. Быховский. Теоретические основы спортивной подготовки. — М.: Академия, 2014. — 310 с.
9. T.M. Raximov. Sportchilar psixologiyasi va taktik tayyorgarlik. — T.: Innovatsion nashriyot, 2023. — 198 b.
10. J.M. Sadowski, P. Gierczuk. "Tactical preparation of elite judo athletes." Journal of Combat Sports and Martial Arts. — Vol. 9, No. 2. — 2018. — P. 85–90.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025-yil, may.

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>